

แผนบริหารจัดการความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เทศบาลตำบลพรหมานคร
อำเภอพรหมานิกม จังหวัดสกลนคร

คำนำ

การบริหารความเสี่ยงเป็นหน้าที่ของทุกคนในองค์กรตั้งแต่ผู้บริหารท้องถิ่นจนถึงเจ้าหน้าที่ทุกระดับ เพราะการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ต้องเริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์ด้วยการมองภาพรวมทั้งหมดขององค์กร โดยคำนึงถึงเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยงที่สามารถส่งผลกระทบต่อมูลค่ารวมขององค์กร แล้วกำหนดแผนการจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ความเสี่ยงองค์กรอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับและจัดการได้เพื่อการสร้างหลักประกันที่องค์กรจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยงเทศบาลตำบลพรหมานคร ได้จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ปฏิบัติการทุกกอง/ฝ่าย มีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง สามารถดำเนินการบริหารความเสี่ยงตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ในแผน ซึ่งเป็นการลดมูลเหตุและโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

แผนบริหารความเสี่ยงนี้ จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามความคาดหวังได้ก็ต่อเมื่อได้มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมของผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกกอง/ฝ่าย ที่จะให้ความร่วมมือในการนำไปดำเนินการต่อและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนบริหารความเสี่ยงฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานของเทศบาลตำบลพรหมานคร ต่อไป

คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง
เทศบาลตำบลพรหมานคร

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของแผนบริหารความเสี่ยง	๑
๑.๓ เป้าหมาย	๑
๑.๔ ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง	๒
๑.๕ นิยามความเสี่ยง	๒-๓

บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลพรหมนคร

ข้อมูลพื้นฐาน	๔-๖
วิสัยทัศน์	๗
ยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลพรหมนคร	๗
เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด คำเป้าหมาย กลยุทธ์	๗-๘

บทที่ ๓ แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง

๓.๑ แนวทางการดำเนินงานและกลไกการบริหารจัดการความเสี่ยง	๙
๓.๒ โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง	๙-๑๐
๓.๓ คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๐

บทที่ ๔ กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยงของเทศบาลตำบลพรหมนคร	๑๑
๔.๑ การระบุความเสี่ยง	๑๒
๔.๒ การประเมินความเสี่ยง	๑๓-๑๕
๔.๓ การจัดการความเสี่ยง	๑๕
๔.๔ การรายงานผลและการติดตาม	๑๖
๔.๕ การประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๖
๔.๖ การทบทวนการบริหารความเสี่ยง	๑๖

บทที่ ๕ แผนบริหารจัดการความเสี่ยง

๕.๑ ขั้นตอนการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๗
๕.๒ การกำหนดขั้นตอนและวัตถุประสงค์ขั้นตอน	๑๗-๑๘
๕.๓ แผนบริหารจัดการความเสี่ยง	๑๙-๒๓

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่จะช่วยให้การบริหารงานและการตัดสินใจด้านต่างๆ เช่น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและวัดผล การปฏิบัติงานตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดการสูญเสียและโอกาสที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร

ภายใต้สภาวะการดำเนินงานของทุกๆ องค์กรล้วนแต่มีความเสี่ยง ซึ่งเป็นความไม่แน่นอนที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือเป้าหมายขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเป็นระบบ โดยการระบุความเสี่ยงว่ามีปัจจัยเสี่ยงใดบ้างที่กระทบต่อการดำเนินงานหรือเป้าหมายขององค์กรวิเคราะห์ความเสี่ยงจากโอกาสและผลกระทบที่เกิดขึ้น จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง กำหนดแนวทางในการจัดการความเสี่ยง และต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

ดังนั้นคณะทำงานบริหารความเสี่ยงของเทศบาลตำบลพรหมานคร จึงได้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ขึ้น สำหรับใช้เป็นแนวทางในการบริหารปัจจัยและความคุ้มครองกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินการต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายให้ระดับของความเสียหายและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับประเมินควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

๑.๒ วัตถุประสงค์ของแผนบริหารความเสี่ยง

- ๑) เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเข้าใจหลักการและกระบวนการบริหารความเสี่ยง
- ๒) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบขั้นตอน และกระบวนการในการวางแผนบริหารความเสี่ยง
- ๓) เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- ๔) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยง
- ๕) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจตลอดจนเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกลยุทธ์
- ๖) เพื่อลดโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร

๑.๓ เป้าหมาย

- ๑) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานประจำปีให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
- ๒) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- ๓) สามารถนำแผนบริหารความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบ
- ๔) เพื่อพัฒนาความสามารถของบุคลากรและกระบวนการดำเนินงานภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง
- ๕) ความรับผิดชอบต่อความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงถูกกำหนดขึ้นอย่างเหมาะสมทั่วทั้งองค์กร
- ๖) การบริหารความเสี่ยงได้รับการปลูกฝังให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร

๑.๔ ประโยชน์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

การดำเนินการบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้นและทำให้องค์กรสามารถจัดการกับปัญหาอุปสรรคและอยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้เกิดความเสียหาย

ประโยชน์ที่คาดหวังว่าจะได้รับจากการดำเนินการบริหารความเสี่ยง มีดังนี้

๑) เป็นส่วนหนึ่งของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีการบริหารความเสี่ยงจะช่วยคณะทำงานบริหารความเสี่ยงและผู้บริหารทุกระดับตระหนักถึงความเสี่ยงหลักที่สำคัญ และสามารถทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๒) สร้างฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการบริหารและการปฏิบัติงานในองค์กรการบริหารความเสี่ยงจะเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงการบริหารความเสี่ยง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานในการตอบสนองต่อเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กรรวมถึงระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

๓) ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงต่างๆ ที่สำคัญได้ทั้งหมดการบริหารความเสี่ยงจะทำให้บุคลากรภายในองค์กรมีความเข้าใจถึงเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร และตระหนักถึงความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อองค์กรได้อย่างครบถ้วน ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงธรรมาภิบาล

๔) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารงาน การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น การวางแผนการกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของสถาบันเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และสามารถปกป้องผลประโยชน์ รวมทั้งเพิ่มมูลค่าองค์กร

๕) ช่วยให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารความเสี่ยงทำให้รูปแบบการตัดสินใจในระดับการปฏิบัติงานขององค์กรมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การตัดสินใจโดยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ขององค์กรและระดับความเสี่ยงอย่างชัดเจน

๖) ช่วยให้การพัฒนาการบริหารและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรมและการเลือกใช้มาตรการในการบริหารความเสี่ยง เช่น การใช้ทรัพยากรสำหรับกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำ และกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูงย่อมแตกต่างกัน หรือการเลือกใช้มาตรการแต่ละประเภทย่อมใช้ทรัพยากรแตกต่างกัน เป็นต้น

๑.๕ นิยามความเสี่ยง

๑) ความเสี่ยง (Risk) ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงานการเงินและการบริหาร ซึ่งอาจเป็นผลกระทบทางบวกด้วยก็ได้ โดยวัดจากผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับและโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์ลักษณะของความเสี่ยง สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑) ปัจจัยเสี่ยง คือ สาเหตุที่จะทำให้เกิดความเสี่ยง

๒) เหตุการณ์เสี่ยง คือ เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน หรือ นโยบาย

๓) ผลกระทบของความเสี่ยง คือ ความรุนแรงของความเสียหายที่น่าจะเกิดขึ้นจาก

เหตุการณ์เสี่ยง

๒) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการปัจจัย และควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

๓) ระบบบริหารความเสี่ยง (Risk Management System) ระบบบริหารความเสี่ยง หมายถึง ระบบการบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรม รวมทั้ง กระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย ให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ประเมินได้ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมาย ทั้งในด้านกลยุทธ์การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเงิน และชื่อเสียงขององค์กรเป็นสำคัญ โดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงจากหน่วยงานทุกระดับทั่วทั้งองค์กร

บทที่ ๒

ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลพรณานคร

ความเป็นมาของเทศบาลตำบลพรณานคร

สภาตำบลพรณา ได้รับการยกฐานะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลพรณา ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๕๒ ง ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๙ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

องค์การบริหารส่วนตำบลพรณา ได้รับการยกฐานะเป็น เทศบาลตำบลพรณานคร ตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง เปลี่ยนชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลพรณา อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลพรณานคร และจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลพรณานคร ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้ง เทศบาลตำบลพรณานคร ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๒ ถนนนิตโย ตำบลพรณา อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร เป็น ๑ ใน ๑๐ ตำบลของอำเภอพรณานิคม เป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอพรณานิคม และส่วนราชการหลายแห่ง ระยะทางห่างจากจังหวัดสกลนครประมาณ ๓๙ กิโลเมตร โดยใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒ (สายสกลนคร-อุดรธานี) มีเนื้อที่ประมาณ ๓๐.๐๗ ตร.กม. หรือประมาณ ๓๘,๗๕๐ ไร่ มีอาณาเขตพื้นที่อยู่ติดกับท้องถิ่นและอำเภอใกล้เคียง และมีพื้นที่แยกเป็นรายหมู่บ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลคันฉั่ง อำเภอพังโคน และตำบลบะฮี อำเภอพรณานิคม
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลวังยาง และตำบลไร่ อำเภอพรณานิคม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลวังยาง อำเภอพรณานิคม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลช้างมิ่ง อำเภอพรณานิคม

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเรียบถึงราบลุ่ม อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย ๑๘๐ เมตร เหมาะแก่การทำการเกษตร ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ลำน้ำอูน ห้วยอูนเฒ่า เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีหนองน้ำซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปภายในตำบล รวมทั้งมีคลองส่งน้ำชลประทานไหลผ่านในตำบลอีกด้วย ข้าวนาปีที่ปลูกเป็นหลัก คือ ข้าวเหนียว ข้าวเจ้า และพืชอายุสั้นที่ปลูกหลังการ ทำนา ได้แก่ พริก ถั่วลิสง ข้าวโพด แตงกวา เป็นต้น

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอพรณานิคม ค่อนข้างร้อนชื้น มี ๓ ฤดู ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์-เดือนเมษายนของทุกปี อากาศจะร้อนมากในเดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคมของทุกปี ฝนจะตกชุกในช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนกุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวจัดในช่วงเดือนธันวาคม-เดือนมกราคม

๑.๔ ลักษณะของดิน

ตำบลพรณา อำเภอพรณานิคม ประกอบด้วยชุดดิน ๔ ชุด คือ ดินชุดหิมาเย ดินชุดร้อยเอ็ด ดินชุดโพธิสัย ดินชุดอุบล

๑) ดินชุดพินาย เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาลปนเทา สีน้ำตาลอ่อน สีเทาปนน้ำตาล สีเทาปนชมพู หรือสีเทาเข้ม มีจุดเป็นสีแดงปนเหลือง สีน้ำตาลแก่ปนเหลือง หรือสีแดง เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำค่อนข้างใหม่ พบบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง เป็นดินลึกมากมีการระบาย น้ำ เสว มักมีน้ำท่วมขังบริเวณผิวดินเป็นระยะเวลา ๓-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึง ปาน กลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๔.๕-๖.๕) สภาพพื้นที่ราบเรียบความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๘๐ เมตรมีความลาดชัน ๐-๑ % ปัจจุบันบางแห่งใช้ทำนาบางแห่งไม่ใช้ประโยชน์ ปล่อยให้พวกพืชริมน้ำขึ้นอยู่

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ดินที่สำคัญคือ ดินเปียกและมากเกินไปเป็นข้อจำกัดในการเลือก ชนิดพืชที่จะปลูกเพราะบางที่อาจเกิดน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้

๒) ดินชุดร้อยเอ็ด เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วน สีดินเป็นสีเทาอ่อน สีเทาปนชมพู สีน้ำตาลปนเทา หรือสีน้ำตาลอ่อน มีจุดปะสีน้ำตาลแก่ สีน้ำตาลปนเหลือง เกิดจากตะกอนลำน้ำที่ถูกพัดมาทับ ถมบนลานตะพักลำน้ำระดับต่ำมีการระบายน้ำเสว มักมีน้ำท่วมขังบนผิวดินระยะเวลา ๒-๓ เดือน ดินมีความ อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง สภาพพื้นที่ราบเรียบ ความสูงจาก ระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๘๐ เมตร มีความลาดชัน ๐-๑ %

ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการทำนาเป็นส่วนใหญ่ บางแห่งยังคงเป็นสภาพป่าอยู่ ปัญหาในการใช้ ประโยชน์ที่ดินที่สำคัญคือ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย

๓) ดินชุดโพธิสัย เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินร่วน ดินเป็นสีน้ำตาลปนเทาเข้ม หรือสีน้ำตาลแก่ จนถึงสีแดง และอาจพบจุดปะบางเล็กน้อยเกิดจากการตกตะกอนลำน้ำที่ทับถมบนลานตะพักลำน้ำระดับกลาง และลำน้ำระดับสูงเป็นดินลึกปานกลางถึงลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างดี ดินมักมีความอุดมสมบูรณ์ตาม ธรรมชาติต่ำ เป็นปฏิกริยาเป็นกรดถึงกรดเล็กน้อย สภาพพื้นที่ราบเรียบ ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๘๐ เมตร มีความลาดชัน ๐-๑ % ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่ บางแห่งใช้ปลูกไม้ยืนต้น และบาง แห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำคัญคือ เป็นดินเค็มมีเกลือโซเดียมคลอไรด์อยู่ในดินปริมาณ มากเกินไปจนเป็นพิษต่อพืช

๔) ดินชุดอุบล เป็นกลุ่มดินร่วน สีดินเป็นสีเทาอ่อน เทาปนชมพู น้ำตาล น้ำตาลปนเทา น้ำตาลอ่อน มีจุดปะน้ำตาลปนเหลือง สีน้ำตาลแก่ เกิดจากการตกตะกอนลำน้ำเก่าที่พัดพามาทับถมบนลาน ตะพักลำน้ำระดับต่ำ เป็นพวกดินลึกมาก มีการระบายน้ำเสว มักมีน้ำขังบนผิวดิน เป็นระยะเวลา ๒-๓ เดือน ดินมักมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ เป็นปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลาง เป็นด่างปานกลาง สภาพที่ราบเรียบ ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๘๐ เมตร มีความลาดชัน ๐-๑% ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการทำนา บาง แห่งเป็นกลุ่มที่มีพืชเค็มขึ้นกระจัดกระจายทั่วไป

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ เป็นดินเค็มมีเกลือ โซเดียมคลอไรด์อยู่ในดินปริมาณมาก เกินไปจนเป็นพิษต่อพืช

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญของเทศบาลตำบลพรหมานคร ประกอบด้วยแหล่งน้ำธรรมชาติ หลาย สาย เช่น ลำน้ำอุ้น ห้วยอุ้นเฒ่า ห้วยทราย ห้วยเหมือง หนองทุ่ม เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะมีการส่งเสริมให้ เกษตรกรทำนาออกฤดูกาลแล้ว ยังมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชในช่วงฤดูแล้งอีกด้วย

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง เทศบาลตำบลพรหมานคร มีจำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบล ประกอบด้วย ๑๓ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ผู้นำหมู่บ้านชุมชน/	หมายเหตุ
๑	ม่วงไข่	นายอุกฤษ์ ไชยเชษฐ์	ผู้ใหญ่บ้าน
๒	พรรณา	นางวารุณี สาขามูละ	ผู้ใหญ่บ้าน
๓	วังปลาบ้อม	นายโสภณ สอนสุราษฎร์	ผู้ใหญ่บ้าน
๔	นาหัวช้าง	นายกิตติโรจน์ สีหาคม	ผู้ใหญ่บ้าน
๕	บะทอง	นายไชยา ทิพน้อม	ผู้ใหญ่บ้าน
๖	โคกสุวรรณ	นายฐานพัฒน์ ไชยสาคร	กำนัน
๗	เม็ก	นายสมชาย อามาศย์สมบัติ	ผู้ใหญ่บ้าน
๘	โคกชุมพร	นางไพเราะ นาระศล	ผู้ใหญ่บ้าน
๙	หนองหุ้ม	นายชาญศักดิ์ แก้วพวงดี	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๐	น้อยโนนจำนงค์	นางนิสาชล ราชัย	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๑	หนองแขวง	นางสาวพิชราภรณ์ นาสุย	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๒	บะทองใหม่	นายเผด็จ ทองนิวัน	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๓	หนองอ้อ	นายสมศักดิ์ เสนาคำ	ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่บ้านที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางส่วน จำนวน ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ ๒ บ้านพรรณา , หมู่ ๖ บ้านโคกสุวรรณ และหมู่ ๑๐ บ้านน้อยโนนจำนงค์

๓. ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

จำนวนราษฎรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพรรณานคร รวมทั้งสิ้น ๕,๘๕๗ คน เป็นชาย ๒,๘๘๕ คน เป็นหญิง ๒,๙๗๒ คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น ๒,๓๕๒ ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย ๑๗๔.๗๗ คน/ตารางกิโลเมตร

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน (หลัง)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
หมู่ ๑ บ้านม่วงไข่	๒๗๕	๓๐๕	๓๑๓	๖๑๘
หมู่ ๒ บ้านพรรณา	๘๕	๖๔	๔๖	๑๑๐
หมู่ ๓ บ้านวังปลาบ้อม	๑๑๘	๒๓๓	๑๘๘	๔๒๑
หมู่ ๔ บ้านนาหัวช้าง	๒๐๔	๒๓๓	๒๔๖	๔๗๙
หมู่ ๕ บ้านบะทอง	๑๖๓	๑๗๗	๒๐๑	๓๗๘
หมู่ ๖ บ้านโคกสุวรรณ	๕๙	๖๙	๙๐	๑๕๙
หมู่ ๗ บ้านเม็ก	๒๖๘	๓๖๐	๓๖๓	๗๒๓
หมู่ ๘ บ้านโคกชุมพร	๒๗๐	๒๘๓	๓๑๖	๕๙๙
หมู่ ๙ บ้านหนองหุ้ม	๒๑๔	๒๔๒	๒๔๐	๔๘๒
หมู่ ๑๐ บ้านน้อยโนนจำนงค์	๑๖๓	๑๕๑	๑๕๙	๓๑๐
หมู่ ๑๑ บ้านหนองแขวง	๑๓๐	๑๗๒	๑๘๒	๓๕๔
หมู่ ๑๒ บ้านบะทองใหม่	๒๒๗	๓๑๓	๓๒๓	๖๓๖
หมู่ ๑๓ บ้านหนองอ้อ	๑๗๗	๓๐๓	๓๐๕	๖๐๘
รวม	๒,๓๕๒	๒,๘๘๕	๒,๙๗๒	๕,๘๕๗

ยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลพรหมานคร

๑) วิสัยทัศน์

เทศบาลตำบลพรหมานคร ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อแสดงสถานการณ์ในอุดมคติ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ซึ่งจะสามารถสะท้อนถึงสภาพการณ์ของท้องถิ่นในอนาคตอย่างรอบด้าน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ ความหวังที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต ดังนี้

“บ้านเมืองน่าอยู่ เศรษฐกิจพัฒนา นำชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน”

๒) ยุทธศาสตร์

คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลพรหมานคร ร่วมกับประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบล ๕ ด้าน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๓) เป้าหมายการพัฒนา (เป้าประสงค์)

๑) ส่งเสริมด้านการเศรษฐกิจ สนับสนุนการประกอบอาชีพ และการเกษตรกรรม

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

๕) ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุบโศก และบริโศกอย่างทั่วถึง

๖) ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพอย่างทั่วถึง

๗) ชุมชนและสังคมมีความสงบเรียบร้อย

๘) บริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

๔) ตัวชี้วัด

๑) ประชาชนได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพและการเกษตรกรรม

๒) สถานที่ท่องเที่ยว ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมและ

อนุรักษ์

๓) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔) สนับสนุนส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕) พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางบก ทางน้ำ ไฟฟ้า และประปา

๖) ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพอย่างทั่วถึง

๗) ชุมชนและสังคมมีความสงบเรียบร้อย

๘) บริหารจัดการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

๕) คำเป้าหมาย

๑) ประชาชนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และอาชีพด้านการเกษตร

๒) ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการท่องเที่ยว

๓) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔) การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และเกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง

- ๕) ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการของท้องถิ่น
- ๖) ประชาชนมีสุขภาพที่ดี
- ๗) สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์
- ๘) มีแหล่งน้ำพอเพียงต่อการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร
- ๙) ประชาชนได้ใช้เส้นทางคมนาคมที่มีมาตรฐาน ปลอดภัย ไฟฟ้า ประปาอย่างทั่วถึง
- ๑๐) ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชุมชนและสังคมมีความสงบเรียบร้อย
- ๑๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีธรรมาภิบาล

๖) กลยุทธ์ ประกอบด้วย ๒๐ กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการประกอบอาชีพตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ อนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลป วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดให้มีการบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการศึกษาและสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

กลยุทธ์ที่ ๓ การสงเคราะห์ การส่งเสริมสวัสดิการ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันควบคุมโรค

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก การจัดการการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาตำบลโครงสร้างพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน สะพาน ทางเท้า ท่อ/ทางระบายน้ำ

กลยุทธ์ที่ ๒ ขยายเขตไฟฟ้า ประปา ระบบสาธารณสุขโรค และสาธารณสุขการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

กลยุทธ์ที่ ๑ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและการรักษาความสงบเรียบร้อย

กลยุทธ์ที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมประชาธิปไตย และกระบวนการประชาสังคม

กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาองค์กรและบุคลากร

กลยุทธ์ที่ ๕ การจัดหาและพัฒนารายได้

กลยุทธ์ที่ ๖ ปลุกฝังจิตสำนึกประชาชนในชาติให้มีความจงรักภักดีในสถาบัน เสริมสร้าง

ความรู้รักสามัคคีและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

กลยุทธ์ที่ ๗ การพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาครัฐ ภาคเอกชนและหน่วยงานอื่น บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

บทที่ ๓

แนวทางการบริหารความเสี่ยง

๓.๑ แนวทางการดำเนินงานและกลไกการบริหารจัดการความเสี่ยง

๓.๑.๑ แนวทางการบริหารความเสี่ยง

แนวทางการดำเนินการบริหารความเสี่ยงของเทศบาลตำบลพรหมนคร แบ่งออกเป็น

๒ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ การเริ่มต้นและพัฒนา ประกอบด้วย

- ๑) กำหนดนโยบายหรือแนวทางในการบริหารความเสี่ยงของเทศบาลตำบลพรหมนคร
- ๒) ระบุปัจจัยเสี่ยง ประเมินโอกาสและผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยง
- ๓) วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยเสี่ยง
- ๔) จัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงของปัจจัยเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูง และสูงมาก รวมทั้งปัจจัยเสี่ยงที่อยู่ในระดับปานกลาง
- ๕) สื่อสารทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนบริหารความเสี่ยงให้ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลพรหมนครทราบ และนำไปปฏิบัติได้

๖) รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

๗) รายงานสรุปการประเมินความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง

ระยะที่ ๒ การพัฒนาสู่ความยั่งยืน

- ๑) ทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยงปีที่ผ่านมา
- ๒) พัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงสำหรับความเสี่ยงแต่ละประเภท
- ๓) ผลักดันให้มีการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร
- ๔) พัฒนาขีดความสามารถพนักงานเทศบาลในการดำเนินการบริหารความเสี่ยง

๓.๑.๒ กลไกการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑) ผู้บริหารท้องถิ่น มีหน้าที่แต่งตั้งคณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม รวมทั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติแผนการบริหารความเสี่ยงเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป

๒) คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง มีหน้าที่ดำเนินการให้มีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง จัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง รายงานและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมทั้งทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยงเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

๓) ผู้ปฏิบัติงาน หรือเจ้าหน้าที่ สำนัก/กอง เทศบาลตำบลพรหมนคร มีหน้าที่สนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้กับคณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

๓.๒ โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง

โครงสร้างการบริหารจัดการความเสี่ยง ประกอบไปด้วย การกำกับดูแล การตัดสินใจ การจัดทำแผนการติดตามประเมินผล และการสอบทาน ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๓.๒.๑ คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง

- ๑) ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานบริหารจัดการความเสี่ยงเทศบาลตำบลพรหมนคร
- ๒) ให้ความเห็นชอบและให้ข้อเสนอแนะต่อระบบและแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง
- ๓) รับทราบผลการบริหารความเสี่ยงและเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

๓.๒.๒ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมิน

๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กร

๒) รับทราบผลการบริหารความเสี่ยงและให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงของเทศบาลตำบลพรหมนคร

๓) กำกับดูแลการพัฒนาและการปฏิบัติตามกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง

๓.๒.๓ ผู้บริหารท้องถิ่น

- ๑) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง
- ๒) ส่งเสริมและติดตามให้มีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม
- ๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุมัติแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง
- ๔) พิจารณาผลการบริหารความเสี่ยงและเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

๓.๒.๔ หน่วยตรวจสอบภายใน

- ๑) สอบทานกระบวนการบริหารความเสี่ยง
- ๒) นำเสนอผลการบริหารความเสี่ยงให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินรับทราบและ

ให้ข้อเสนอแนะ

๓.๒.๕ คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง

- ๑) จัดให้มีระบบและกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่เป็นระบบมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร
- ๒) ดำเนินการตามกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง และการปฏิบัติตามมาตรการลดและควบคุมความเสี่ยง
- ๓) รายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญ เสนอต่อ

ผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

๓.๒.๖ เจ้าหน้าที่สำนัก/กอง

- ๑) สนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้กับคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง
- ๒) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

๓.๓ คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง

เทศบาลตำบลพรหมามนคร แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ปลัดเทศบาล	ประธานกรรมการ
๒) หัวหน้าสำนักปลัด	กรรมการ
๓) ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
๔) ผู้อำนวยการกองช่าง	กรรมการ
๕) นักจัดการงานทั่วไป	กรรมการและเลขานุการ

ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

- ๑) จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
- ๒) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง
- ๓) จัดทำรายงานผลตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง
- ๔) พิจารณาทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

บทที่ ๔

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่ใช้ในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน และจัดลำดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง โดยกำหนดแนวทางการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ซึ่งเทศบาลตำบลพรหมานคร มีขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนหลัก ดังนี้

๑. ระบุความเสี่ยง เป็นการระบุเหตุการณ์ใดๆ ทั้งที่มีผลดี และผลเสียต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใดและเกิดขึ้นได้อย่างไร

๒. ประเมินความเสี่ยง เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง โดยพิจารณาจากการประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงของผลกระทบจากเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทำให้การตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสม

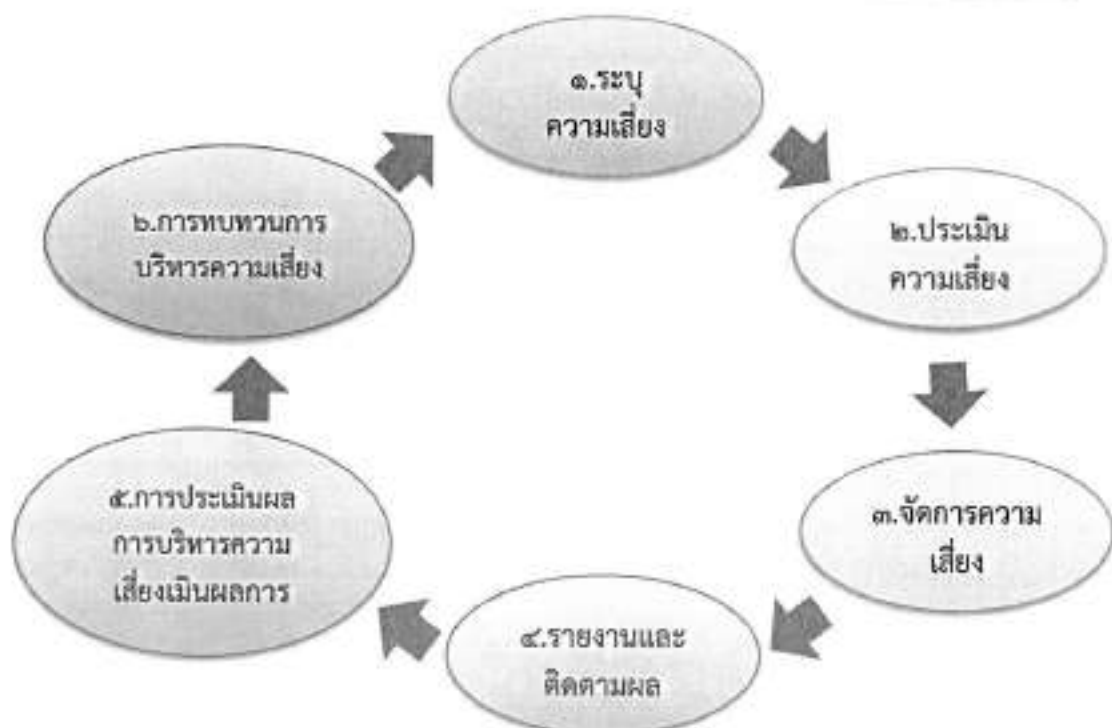
๓. จัดการความเสี่ยง เป็นการกำหนดมาตรการหรือแผนปฏิบัติการในการจัดการ และควบคุมความเสี่ยงที่สูง (High) และสูงมาก (Extreme) นั้นให้ลดลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถปฏิบัติได้จริง และควรต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าในด้านค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่ต้องใช้ลงทุนในการกำหนดมาตรการ หรือแผนปฏิบัติการนั้นกับประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

๔. รายงานและติดตามผล เป็นการรายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ที่ได้ดำเนินการทั้งหมดตามลำดับให้ฝ่ายบริหารรับทราบและให้ความเห็นชอบดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง

๕. ประเมินผลการบริหารความเสี่ยง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงประจำปี เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสมเพียงพอถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมาตรการ หรือกลไกการควบคุมความเสี่ยง (Control Activity) ที่ดำเนินการสามารถลดและควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จริง และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือต้องจัดทำมาตรการหรือตัวควบคุมอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้ความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่หลังมีการจัดการ (Residual Risk) อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และให้องค์กรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

๖. ทบทวนการบริหารความเสี่ยง เป็นการทบทวนประสิทธิภาพของแนวการบริหารความเสี่ยงในทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้น

กระบวนการบริหารความเสี่ยงของเทศบาลตำบลพรหมานคร

๔.๑ การระบุความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง โดยต้อง คำนึงถึงความเสี่ยงที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร หรือผลการปฏิบัติงานทั้งในระดับองค์กรและระดับกิจกรรม ในการระบุปัจจัยเสี่ยงจะต้องพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความผิดพลาด ความเสียหายและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งมีทรัพย์สินใดที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลป้องกัน รักษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจในความหมายของ "ความเสี่ยง (Risk)" "ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor)" และ "ประเภทความเสี่ยง" ก่อนที่จะดำเนินการระบุความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๑ ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนและจะส่งผล กระทบหรือสร้างความเสียหาย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักขององค์กร และเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงาน

๔.๑.๒ ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ต้นเหตุ หรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยง ที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด และเกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไม

ทั้งนี้ สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุ ควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง โดยปัจจัยเสี่ยงแบ่งได้ ๒ ด้าน ดังนี้

๑) ปัจจัยเสี่ยงภายนอก คือ ความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมการเกิดได้โดยองค์กร เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย คู่แข่ง เทคโนโลยี ภัยธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

๒) ปัจจัยเสี่ยงภายใน คือ ความเสี่ยงที่สามารถควบคุมได้โดยองค์กร เช่น กฎระเบียบ ข้อบังคับภายในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร นโยบายการบริหารและการจัดการความรู้/ความสามารถของบุคลากร กระบวนการทำงาน ข้อมูล/ระบบสารสนเทศ เครื่องมือ/อุปกรณ์

๔.๑.๓ ประเภทความเสี่ยง แบ่งเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑) ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Risk) หรือ S เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ เป้าหมาย พันธกิจ ในภาพรวมขององค์กรที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการไม่บรรลุผล ตามเป้าหมาย ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ขององค์กร

๒) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk) หรือ O เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาการปฏิบัติงานประจำวัน หรือการดำเนินงานปกติที่องค์กรต้องเผชิญเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ความเสี่ยงด้านนี้ เช่น การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานโดยไม่มีผังการ ปฏิบัติงานที่ชัดเจน หรือไม่มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ บุคลากรขาดแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงาน เป็นต้น

๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) หรือ F เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร และควบคุมทางการเงินและการงบประมาณขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบการเงินที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น ข้อบังคับเกี่ยวกับรายงานทางการเงินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมบัญชีกลาง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงบประมาณ รวมทั้ง การจัดสรรงบประมาณ ไม่เหมาะสม เป็นต้น

๔) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ (Compliance Risk) หรือ C เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อกฎหมาย ระเบียบ การปกป้องคุ้มครองผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้เสีย การป้องกันข้อมูลรวมถึงประเด็นทางด้านกฎระเบียบอื่นๆ

การระบุความเสี่ยงควรเริ่มด้วยการแจกแจงกระบวนการปฏิบัติงานที่จะทำให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แล้วจึงระบุปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานนั้นๆ ทำให้เกิดความผิดพลาด ความเสียหาย และเสียโอกาสปัจจัยเสี่ยงนั้นควรจะเป็นต้นเหตุที่แท้จริงเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการหามาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้

ทั้งนี้ การระบุความเสี่ยงสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น จากการวิเคราะห์กระบวนการทำงานการวิเคราะห์ทบทวนผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาการประชุมเชิงปฏิบัติการ การระดมสมอง การเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม เป็นต้น

๔.๒ การประเมินความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยการวิเคราะห์ การประเมินและการจัดระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบริหารวัตถุประสงค์ของกระบวนการทำงานของหน่วยงานหรือขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ดังนี้

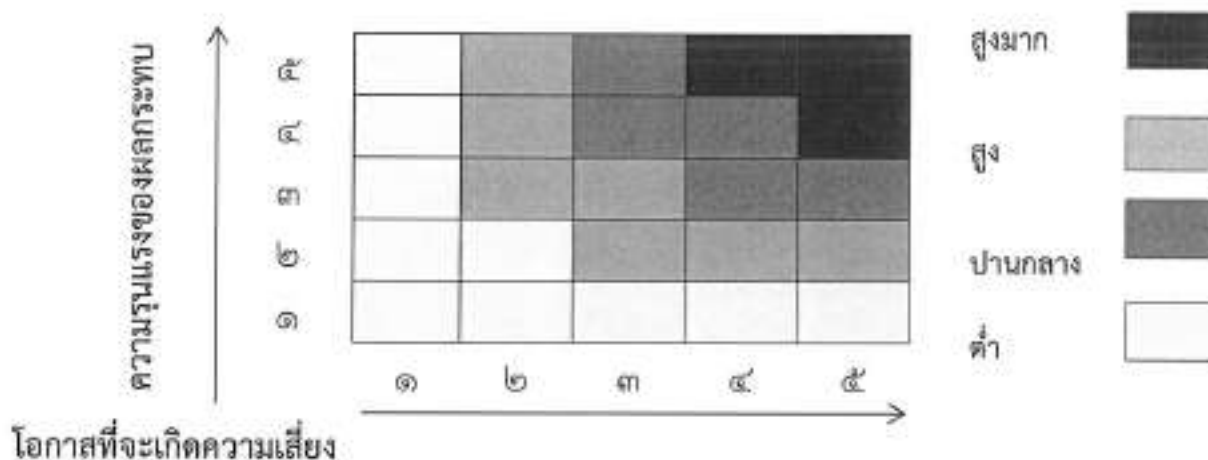
๔.๒.๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน

เป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) โดย คณะผู้รับผิดชอบงานบริหารความเสี่ยงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ไว้ ๕ ระดับ คือ น้อยมาก น้อย ปานกลาง สูง และสูงมาก ดังนี้

หลักเกณฑ์การให้คะแนนโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงของผลกระทบ

ประเด็นที่พิจารณา	ระดับคะแนน				
	๑ = น้อยมาก	๒ = น้อย	๓ = ปานกลาง	๔ = สูง	๕ = สูงมาก
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)					
ความถี่ที่อาจเกิดเหตุการณ์หรือข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (เฉลี่ย : เดือน/ครั้ง , ปี/ครั้ง)	๕ ปี /ครั้ง	๒-๓ ปี/ครั้ง	๑ ปี/ครั้ง	๓-๖ เดือน/ครั้ง หรือ ไม่เกิน ๑ ครั้ง/ปี	๑ เดือน/ครั้ง หรือ มากกว่า
โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ความรุนแรงของผลกระทบ(Impact)					
มูลค่าความเสียหาย (บาท)	น้อยกว่า ๑ หมื่น	๑ หมื่น - ๕ หมื่น	๕ หมื่น - ๒ แสน	๒ แสน - ๑ ล้าน	มากกว่า ๑ ล้าน
ผลกระทบต่อชีวิต	เดือดร้อน รำคาญ	บาดเจ็บ เล็กน้อย	บาดเจ็บ ต้องรักษา	บาดเจ็บสาหัส	ถึงแก่ชีวิต
ผลกระทบต่อภาพลักษณ์/การดำเนินงานของหน่วยงาน	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ผลกระทบต่อคุณธรรมจริยธรรมของพนักงานส่วนตำบล	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ผลกระทบด้านเวลาความล่าช้าของงาน	ไม่เกิน ๓ วัน	ไม่เกิน ๗ วัน	ไม่เกิน ๑ เดือน	ไม่เกิน ๓ เดือน	ไม่เกิน ๖ เดือน

ส่วนระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) จะพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงต่อองค์กรว่าจะก่อให้เกิดความเสี่ยงในระดับใด โดยได้กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ได้แก่ สูงมาก สูง ปานกลาง และ ต่ำ

๔.๒.๒ การประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง

เป็นการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงแต่ละปัจจัยที่ระบุไว้มาประเมินโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงต่างๆ และประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบหรือมูลค่าความเสียหาย (Impact) จากความเสี่ยง เพื่อให้เห็นถึงระดับของความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถกำหนดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างถูกต้อง ภายใต้งบประมาณกำลังคน หรือเวลาที่มีจำกัด โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ข้างต้น ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) พิจารณาโอกาสความถี่ในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood) ว่ามีโอกาสความถี่ที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๒) พิจารณาความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ที่มีผลต่อหน่วยงานว่ามีระดับความรุนแรง หรือมีความเสียหายเพียงใด ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๔.๒.๓ การวิเคราะห์ความเสี่ยง

เมื่อพิจารณาโอกาส ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้วให้นำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงว่าก่อให้เกิดระดับของความเสี่ยงในระดับใด

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood x Impact) ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็นแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน ซึ่งใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

๑) ระดับความเสี่ยงต่ำ (Low) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑ - ๒ คะแนน โดยทั่วไปความเสี่ยงในระดับนี้ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่ไม่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นสามารถยอมรับได้ภายใต้การควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ต้องดำเนินการใดๆ เพิ่มเติม

๒) ระดับความเสี่ยงปานกลาง (Medium) คะแนนระดับความเสี่ยง ๓ - ๔ คะแนน ยอมรับความเสี่ยงแต่ต้องมีแผนควบคุมความเสี่ยง ความเสี่ยงในระดับนี้ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการจัดการเพิ่มเติม

๓) ระดับความเสี่ยงสูง (High) คะแนนระดับความเสี่ยง ๕ - ๑๕ คะแนน ต้องมีแผนลดความเสี่ยงเพื่อให้ความเสี่ยงนั้นลดลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๔) ระดับความเสี่ยงสูงมาก (Extreme) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑๖ - ๒๕ คะแนน ต้องมีแผนลดความเสี่ยงและประเมินซ้ำ หรืออาจต้องถ่ายโอนความเสี่ยง

ประเภทความเสี่ยง

Strategic Risk : S = ด้านกลยุทธ์

Operational Risk : O = ด้านการดำเนินงาน

Financial Risk : F = ด้านการเงิน

Compliance Risk : C = ด้านกฎหมาย/กฎระเบียบ

การควบคุม (Control) หมายถึง นโยบายแนวทางหรือขั้นตอนปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งกระทำเพื่อลดความเสี่ยงและทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ มีดังนี้

๑. การควบคุมเพื่อการป้องกัน (Preventive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดตั้งแต่แรก เช่น การอนุมัติ การจัดโครงสร้างองค์กร การแบ่งแยกหน้าที่ การควบคุมการเข้าถึงเอกสาร ข้อมูล ทรัพย์สิน เป็นต้น

๒. การควบคุมเพื่อตรวจสอบ (Detective Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อค้นพบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น การสอบทาน การวิเคราะห์ การยืนยันยอดการตรวจรับ การรายงานข้อบกพร่อง เป็นต้น

๓. การควบคุมโดยการชี้แนะ (Directive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น การให้รางวัลแก่ผู้มีผลงานดี การประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น

๔. การควบคุมเพื่อการแก้ไข เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องหรือเพื่อหาวิธีแก้ไขไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีกในอนาคต

๔.๓ การจัดการความเสี่ยง

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงมีหลายวิธี และสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง แต่อย่างไรก็ตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงนั้นต้องคู่ค้ำกับการลดระดับผลกระทบความเสี่ยงทางเลือกหรือยุทธศาสตร์ในการจัดการความเสี่ยง โดยเทศบาลตำบลพรหมามนคร มีวิธีการบริหาร/จัดการความเสี่ยง ๔ แนวคิดหลัก (๔T S) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วิธีการบริหาร/จัดการความเสี่ยง	ศัพท์ที่นิยมใช้ทั่วไป (กรมบัญชีกลาง)	แนวคิด ๔T
๑. การยอมรับความเสี่ยง หมายถึง การตกลงกันที่จะยอมรับ เนื่องจากไม่คุ้มค่าในการจัดการหรือป้องกัน แต่การเลือกบริหารความเสี่ยงด้วยวิธีนี้ ต้องมีการติดตามเฝ้าระวังอย่างสม่ำเสมอ	Risk Acceptance (Accept)	Take
๒. การลด/การควบคุมความเสี่ยง หมายถึง การปรับปรุงระบบการทำงานหรือออกแบบวิธีการทำงานแบบใหม่ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหาย หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น การจัดอบรมพนักงาน การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน	Rick Reduction (Control)	Treat
๓. การกระจายความเสี่ยง หรือการโอนความเสี่ยง หมายถึง การกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้หน่วยงานอื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบไป เช่น การทำประกันภัยกับบริษัทภายนอกหรือการจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการแทน (Outsource)	Rick Sharing (Transfer)	Transfer
๔. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง หมายถึง การจัดการกับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมากและไม่อาจยอมรับได้จึงตัดสินใจยกเลิกโครงการ/กิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงนั้นไป	Rick Ad avoidance (Ad void)	Terminate

๔.๔ การรายงานผลและการติดตาม

หลังจากการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงและมีการดำเนินการตามแผนแล้ว จะต้องมีการรายงานและติดตามผลเป็นระยะ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการดำเนินงานไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายในการติดตามผล คือเป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยงรวมทั้งติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงหรือไม่ โดยหน่วยงานต้องสอบถามดูว่าวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงได้มีประสิทธิภาพดีก็ให้ดำเนินการต่อไป หรือวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงใดควรปรับเปลี่ยน และนำผลการติดตามไป รายงานให้ฝ่ายบริหารทราบ ตามแบบรายงานที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทั้งนี้ กระบวนการสอบทานอาจกำหนด ข้อมูลที่ต้องติดตาม หรืออาจทำ (Check List) การติดตามพร้อมทั้งกำหนดความถี่ในการติดตามผล โดยสามารถติดตามผลได้ใน ๒ ลักษณะ คือ

๑) การติดตามผลเป็นรายครั้ง (Separate Monitoring) เป็นการติดตามตามระยะเวลาที่กำหนด เช่น ทุก ๓ เดือน ๖ เดือน ๙ เดือน หรือทุกสิ้นปี เป็นต้น

๒) การติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงาน (Ongoing Monitoring) เป็นการติดตามที่รวมอยู่ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามปกติของหน่วยงาน

๔.๕ การประเมินผลการบริหารความเสี่ยง

คณะทำงานบริหารความเสี่ยง จะต้องทำสรุปรายงานผลและประเมินผลการบริหารความเสี่ยงประจำปี ต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้มั่นใจว่าเทศบาลตำบลพรรณานิคม มีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสมเพียงพอ ถูกต้อง และมีประสิทธิผล มาตรการหรือกลไกการควบคุมความเสี่ยงที่ดำเนินการสามารถลดและความคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จริงและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือต้องจัดหามาตรการหรือตัวควบคุมอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้ความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่หลังมีการจัดการ อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และให้องค์กรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมในการดำเนินงาน

๔.๖ การทบทวนการบริหารความเสี่ยง

การทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง เป็นการทบทวนประสิทธิภาพของแนวการบริหารความเสี่ยงในทุกขั้นตอน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแผนงานในการบริหารความเสี่ยงให้ทันสมัยและเหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงเป็นประจำทุกปี

บทที่ ๕

แผนบริหารจัดการความเสี่ยง

๕.๑ ขั้นตอนการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. การประเมินโอกาส และผลกระทบและระดับความเสี่ยง

ได้นำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) แผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จุดอ่อนและ/หรือข้อเสนอนี้มาจากรายงานผลการประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น และการวิเคราะห์ ความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง โดยวิเคราะห์จากปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ๔ ด้าน ดังนี้

- ๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)
- ๒) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk)
- ๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)
- ๔) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk)

๕.๒ การกำหนดขั้นตอนและวัตถุประสงค์ขั้นตอน

การกำหนดขั้นตอนและวัตถุประสงค์ขั้นตอน		
ยุทธศาสตร์	ขั้นตอน (กลยุทธ์)	วัตถุประสงค์ขั้นตอน (เป้าหมาย)
๑. การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว	๑. ส่งเสริมสนับสนุนและ พัฒนาการประกอบอาชีพตาม แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ๒. พัฒนาการเพิ่มผลผลิตทาง การเกษตรและแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร ๓. อนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลป ะ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ๔. ส่งเสริมการท่องเที่ยว จัดให้มี การบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจและ สวนสาธารณะ	๑. ประชาชนมีความรู้และทักษะ ในการประกอบอาชีพ และอาชีพ ด้านการเกษตร ๒. ประชาชนได้ร่วมกิจกรรม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการท่องเที่ยว
๒. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต	๑. การจัดการศึกษาและสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา ๒. ส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ ๓. การส่งเสริม การส่งเสริม สวัสดิการ และส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตของประชาชน ๔. ส่งเสริมสุขภาพและการป้องกัน ควบคุมโรค	๑. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ๒. การศึกษาที่มีคุณภาพและ มาตรฐาน และเกิดการเรียนรู้ ต่อเนื่อง ๓. ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมกีฬา และนันทนาการของท้องถิ่น ๔. ประชาชนมีสุขภาพที่ดี

การกำหนดขั้นตอนและวัตถุประสงค์ขั้นตอน		
ยุทธศาสตร์	ขั้นตอน (กลยุทธ์)	วัตถุประสงค์ขั้นตอน (เป้าหมาย)
๓. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก การจัดการการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากร ธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ๒. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ๓. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร	๑. สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ ๒. มีแหล่งน้ำพอเพียงต่อการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	๑. ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน สะพาน ทางเท้า ท่อ/ทางระบายน้ำ ๒. ขยายเขตไฟฟ้า ประปา ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ	๑. ประชาชนได้ใช้เส้นทางคมนาคมที่มีมาตรฐานปลอดภัย ไฟฟ้า ประปาอย่างทั่วถึง
๕. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี	๑. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและการรักษาความสงบเรียบร้อย ๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ๓. ส่งเสริมประชาธิปไตย และกระบวนการประชาสังคม ๔. พัฒนาองค์กรและบุคลากร ๕. การจัดหาและพัฒนารายได้ ๖. ปลุกฝังจิตสำนึกประชาชนในชาติให้มีความจงรักภักดีในสถาบัน เสริมสร้างความรู้รักสามัคคีและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ๗. การพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนและหน่วยงานอื่น บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	๑. ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินชุมชนและสังคมมีความสงบเรียบร้อย ๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีธรรมาภิบาล

แผนบริหารจัดการความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
เทศบาลตำบลพรหมามิตร อำเภอพรหมามิตร จังหวัดสกลนคร

ความเสี่ยง	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการควบคุม/จัดการความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ระดับความเสี่ยงที่คาดหวัง		
						โอกาส/ความถี่	ผลกระทบ/ความรุนแรง	คะแนนรวม
กิจกรรมด้านการใช้รถยนต์ของหน่วยงานและการบำรุงรักษา ๑.การจัดซื้อรถยนต์สำหรับใช้ในภารกิจของเทศบาล บางประเภทไม่เหมาะสมกับสภาพใช้งานทำให้รถยนต์ชำรุดเสียหายเร็ว ๒.การใช้รถยนต์ส่วนกลางบางครั้งพนักงานขับรถสภาพหรือใหญ่เกินไปสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทำให้การไปติดต่อราชการจำเป็นต้องมีคนขับรถแทนซึ่งอาจไม่อยู่ในภาวะหน้าที่หรือความรับผิดชอบของบุคลากรนั้น	-เพื่อให้การใช้รถยนต์ของหน่วยงานมีความเหมาะสมกับประเภทการใช้งาน และได้รับการบำรุงรักษาให้มีสภาพใช้งานได้ดีอยู่เสมอ	๑. มีคำสั่งแบ่งงานให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบรถยนต์แต่ละคันพร้อมการใช้รถยนต์ให้ชัดเจน ๒. หัวหน้าสำนักงานได้ควบคุมและมอบหมายให้เจ้าหน้าที่งานขึ้นรถยนต์ทุกครั้งควบคุมเข้มไม่ส่งก่อนระลอกและรายงานการควบคุมให้ทราบภายในวันที่ ๓๐ เป็นประจำของทุกเดือน	ด้านการปฏิบัติงาน	๓ ต.ค.๒๕๖๓-๓๐ ก.ย. ๒๕๖๔	สำนักงาน	๓	๔	๑๒
กิจกรรมด้านกฎหมาย ๑. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่ทำให้การตรวจสอบเอกสารและการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ อาจเกิดความผิดพลาดซึ่งอาจทำให้หน่วยงานเกิดความเสียหายได้	-เพื่อให้การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ทุกขั้นตอน	๑. ปรับปรุงคำสั่งแบ่งงานให้ชัดเจนกรณีผู้รับผิดชอบไม่อยู่ให้มอบหมายผู้อื่นทำแทน ๒. จัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	ด้านระเบียบ	๑ ต.ค.๒๕๖๓-๓๐ ก.ย. ๒๕๖๔	สำนักงาน	๓	๓	๕

**แผนบริหารจัดการความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔**

เทศบาลตำบลพรหมนคร อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร

ความเสี่ยง	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการควบคุม/ จัดการความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ระดับความเสี่ยงที่คาดหวัง		
						โอกาส/ความถี่	ผลกระทบ/ความรุนแรง	คะแนนรวม
กิจกรรมทางการเงินและบัญชี การรับและเบิกจ่ายเงิน ๑. การจัดทำเอกสารประกอบเบิกจ่ายไม่ครบถ้วน ๒. มีการเร่งรัดการเบิกจ่ายเงิน แต่เอกสารไม่ครบถ้วนโดยไม่ผ่านการตรวจสอบก่อน	๑. เพื่อให้การบริการรับเงินจ่ายเงิน การจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงินตามงบประมาณและนอกงบประมาณ การบันทึกบัญชี การเก็บรักษาเงิน เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นกฎหมาย ช้อยบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ลดระยะเวลาและขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน ๓. เพื่อให้การเบิกจ่ายและรายงานการเงินถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ	๑. ยึดปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน - การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๒. มีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเป็นสายกำกับอีกชั้น มีผู้อำนวยการกองคลังติดตาม	ด้านการเงิน	๑ ต.ค. ๒๕๖๓- ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๔	กองคลัง	๓	๓	๘
กิจกรรมการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ๑. มีการเร่งรัดการจัดซื้อจัดจ้าง และปริมาณงานมากทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ๒. เอกสารประกอบการจัดซื้อจัดจ้างไม่ครบถ้วน	- เพื่อให้การดำเนินการที่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อการจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง	๓. ยึดปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง ๒. มีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเป็นสายกำกับอีกชั้น	ด้านการปฏิบัติงาน	๑ ต.ค. ๒๕๖๓- ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๔	กองคลัง	๔	๔	๓๖

แผนบริหารจัดการความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เทศบาลตำบลพรณานิคม จังหวัดสกลนคร

ความเสี่ยง	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการควบคุม/ จัดการความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ระดับความเสี่ยงที่คาดหวัง		
						โอกาส/ความถี่	ผลกระทบ/ความรุนแรง	คะแนนรวม
กิจกรรมการจัดเก็บรายได้ ๑.การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ค่าเช่า จัดทำแบบ ภคส.ไม่ทันตามระเบียบ ๒.เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เข้าใจกฎหมายเท่าที่ควร	-เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีได้อย่างครบถ้วน ปั่นเชื้อถือภาษี	๑. จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรม ๒. มีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเป็นสายหลักขณอัครกร ๓. มีผู้อำนวยการกองคลังติดตาม	ด้านการปฏิบัติงาน	๑ ค.ค.๒๕๖๓-๓๐ ก.ย.๒๕๖๔	กองคลัง	๔	๔	๑๖
กิจกรรมงานออกแบบและควบคุมอาคาร ๑.งานเก็บปริมาณน้ำทำให้บุคลากรไม่เพียงพอ ผู้ปฏิบัติงานจึงสำรวจ ปริมาณราคางานเขียนแบบและงานควบคุมการก่อสร้าง	-เพื่อให้การออกแบบเรียบแบบและควบคุมอาคารโครงการก่อสร้างต่างๆ ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายข้อบังคับ สำนัคดี ครม.และหนังสือสั่งการต่างๆ	๑.สรรหาบุคลากรเพิ่ม ๒.ขอค่าจ้างภายนอกงาน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	ด้านการปฏิบัติงาน	๓ ค.ค.๒๕๖๓-๓๐ ก.ย.๒๕๖๔	กองช่าง	๒	๒	๔

อธิบายหลักเกณฑ์การประเมินระดับของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และรับความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) การประเมินระดับของโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	๓ เดือนต่อครั้ง/เกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	๓-๖ เดือนต่อครั้ง/เกิดขึ้นค่อนข้างบ่อย
๓	ปานกลาง	๑ ปีต่อครั้ง/เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง
๒	น้อย	๒-๓ ปีต่อครั้ง/เกิดขึ้นนานๆ ครั้ง
๑	น้อยมาก	๕ ปีต่อครั้ง/เกิดขึ้นได้ในกรณียกเว้น

ระดับความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง (Impact)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	รุนแรงที่สุด	เกิดความเสียหาย ร้อยละ 25 ของงบประมาณการดำเนินงาน ในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน อย่างมหันต์/การบาดเจ็บถึงชีวิต
4	รุนแรงมาก	เกิดความเสียหาย ร้อยละ 25 ของงบประมาณการดำเนินงาน ในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน อย่างมหันต์/การบาดเจ็บถึงชีวิต
3	ปานกลาง	เกิดความเสียหาย ร้อยละ 25 ของงบประมาณการดำเนินงาน ในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน อย่างมหันต์/การบาดเจ็บถึงชีวิต
2	น้อย	เกิดความเสียหาย ร้อยละ 25 ของงบประมาณการดำเนินงาน ในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน อย่างมหันต์/การบาดเจ็บถึงชีวิต
1	น้อยมาก	เกิดความเสียหาย ร้อยละ 25 ของงบประมาณการดำเนินงาน ในแผนงาน-โครงการ-กิจกรรม/กระทบต่อ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน อย่างมหันต์/การบาดเจ็บถึงชีวิต

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) หมายถึง

สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง

แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ

